

Pravniški poklici - Poljska

Ta stran vsebuje pregled pravnih poklicev na Poljskem.

[Tožilci](#)

[Redna sodišča](#)

[Pravniški poklici na sodiščih](#)

[Sodniki](#)

[Sodniki porotniki](#)

[Sodni uradniki](#)

[Sodni pomočniki](#)

[Sodni tajniki](#)

[Odvetniki](#)

[Pravni svetovalci](#)

[Notarji](#)

[Sodni izvršitelji](#)

[Organizacije, ki ponujajo brezplačne pravne storitve](#)

Tožilci

Organizacija

Struktura, opisana v nadaljevanju, se nanaša na službo državnega tožilstva in druge pristojne oddelke na podlagi zakona z dne 9. oktobra 2009.

Službo državnega tožilstva na Poljskem sestavljajo:

- **generalni tožilec;**
- **tožilci v rednih enotah državnega tožilstva in vojaški tožilci, odgovorni generalnemu tožilcu;**
- **tožilci Inštituta narodnega spomina in Komisije za pregon kaznivih dejanj zoper poljski narod.**

Generalni tožilec ima najvišji položaj v službi državnega tožilstva, imenuje pa ga predsednik Poljske s seznama kandidatov, ki jih predlagata nacionalni sodni svet in nacionalni svet državnih tožilcev. Generalni tožilec predsedniku vlade predloži letna poročila o tožilskih dejavnostih. Redne in vojaške tožilce imenuje generalni tožilec s seznama kandidatov, ki jih predlaga nacionalni svet državnih tožilcev.

Redne enote državnega tožilstva so razdeljene na **štiri ravni**:

- **generalno tožilstvo**;
- **pritožbeno tožilstvo**;
- **regionalno tožilstvo**;
- **okrožno tožilstvo**.

Vojaške enote državnega tožilstva delujejo na treh ravneh:

- urad višjega vojaškega tožilstva;
- okrožni uradi vojaškega tožilstva;
- garnizijski uradi vojaškega tožilstva;

Državni tožilci Inštituta narodnega spomina in Komisije za pregon kaznivih dejanj zoper poljski narod delujejo v naslednjih organizacijskih enotah:

- komisija za pregon kaznivih dejanj zoper poljski narod;
- oddelki komisije za pregon kaznivih dejanj zoper poljski narod;
- urad za preverjanje;
- oddelki urada za preverjanje.

Poljsko pravo razlikuje med državnimi tožilci, ki jih imenuje generalni tožilec, in zasebnimi tožilci, ki delujejo kot stranke v kazenskem postopku in ki po pravilih postopka lahko pomagajo državnim tožilcem pri njihovem delu.

Poljsko pravo omogoča različna poklicna združenja. To so na primer nacionalni svet državnih tožilcev v okviru generalnega tožilstva ter skupščine in odbori pri pritožbenih tožilstvih. Narava teh organov je sicer strogo notranja in organizacijska, zato nimajo spletnih mest in ne ponujajo elektronskih storitev.

Podrobnejše informacije o državnem tožilstvu Poljske so na voljo na spletnem mestu [generalnega državnega tožilstva](#).

Vloge in pristojnosti državnega tožilstva:

Med glavne naloge državnega tožilstva spadajo **uveljavljanje zakonov in nadzor nad pregonom v kazenskih zadevah**.

Naloge državnih tožilcev so zlasti:

- izvedba predobravnavnih postopkov v kazenskih zadevah ali nadzor nad njimi;
- delovanje v funkciji državnega tožilca na sodiščih;
- začetek postopka v kazenskih in civilnih zadevah, vlaganje vlog in po potrebi sodelovanje v sodnem postopku v civilnih zadevah ter zadevah delovnega prava in prava socialne varnosti zaradi varstva vladavine prava, javnega interesa in premoženja ali pravic državljanov;
- izvajanje zakonsko predpisanih ukrepov za zagotovitev pravilne in enotne uporabe prava;
- preiskovanje kaznivih dejanj in izvajanje ukrepov za boj proti kaznivim dejanjem in njihovo preprečevanje;
- zbiranje, obdelava in analiza podatkov v postopku, ki je bil opravljen ali nadzorovan v skladu z zakonom;
- sodelovanje z državnimi organi za preprečevanje kaznivih dejanj in drugih kršitev zakonov;
- sodelovanje v postopkih, ki jih mednarodne organizacije usklajujejo zaradi kazenskega preгона in za preprečevanje kaznivih dejanj.

Pravice in odgovornosti državnih tožilcev:

Državni tožilci morajo delovati v skladu z zakoni ter načelom nepristranskosti in enakega obravnavanja vseh državljanov. Ne glede na hierarhično organizacijo državnega tožilstva neodvisno opravljajo svoje naloge. Državni tožilci ne smejo biti politično aktivni ali sprejeti drugih zaposlitev in se morajo stalno strokovno izpopolnjevati.

Državni tožilci se ukvarjajo predvsem s kazenskimi zadevami. Občasno lahko sodelujejo tudi v civilnih zadevah, zlasti pri ugotavljanju očetovstva, prenehanju roditeljskih pravic ali poslovni nesposobnosti, ter v upravnih zadevah, ki navadno posegajo na področje nepremičninskega in gradbenega prava. V vsakem regionalnem tožilstvu deluje državni tožilec, ki je specializiran za področje mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah.

Redna sodišča

Organizacija

Redna sodišča na Poljskem so:

- okrožna sodišča;
- regionalna sodišča;
- pritožbena sodišča.

Redna sodišča sodijo (v primerih zunaj sodne pristojnosti upravnih sodišč, vojaških sodišč in vrhovnega sodišča) in opravljajo druge pravosodne naloge, ki jim jih nalaga zakon. Sodne odločbe skladno z zakonom nadzira vrhovno sodišče.

Okrožna sodišča imajo sodno pristojnost nad eno ali več občinami (v upravičenih primerih lahko v eni občini deluje več kot eno okrožno sodišče, npr. v velikih mestih).

Regionalno sodišče je sodišče za pritožbe zoper odločbe okrožnih sodišč, v posebnih primerih pa je tudi prvostopenjsko sodišče. Sodno pristojnost izvaja nad najmanj dvema okrožnima sodiščema (v svojem sodnem in upravnem okrožju).

Kadar se zadeva na prvi stopnji obravnava na regionalnem sodišču, se vse pritožbe obravnavajo na pritožbenem sodišču. Pritožbeno sodišče ima sodno pristojnost nad najmanj dvema regionalnima sodiščema (svojega območja pristojnosti kot pritožbeno sodišče).

Sodišču predseduje predsedujoči sodnik. Imenovan je za določen čas (štiri leta na okrožnih sodiščih ter šest let na regionalnih in pritožbenih sodiščih).

Pravniški poklici na sodiščih

Poljska redna sodišča sodijo (v zadevah zunaj sodne pristojnosti upravnih sodišč, vojaških sodišč in vrhovnega sodišča) in opravljajo druge pravosodne naloge, ki jim jih nalaga zakon. Sojenje je v pristojnosti sodnikov. Pravosodne naloge razen sojenja izvajajo sodni uradniki in višji sodni uradniki (lahko pa jih izvajajo tudi sodniki, če jih sodni uradniki ne morejo).

Sodniki

Poljsko pravo razlikuje med **poklicnimi sodniki** in **sodniki porotniki**.

Sodniki opravljajo naloge v zvezi s sojenjem. Predsednik republike jih na predlog nacionalnega sodnega sveta imenuje za nedoločen čas.

Sodniki so pri opravljanju svojih nalog neodvisni ter vezani le na ustavo in zakon.

Neodvisnost sodišč in sodnikov zagotavlja **nacionalni sodni svet**, ki je ustavno telo.

Neodvisnost sodnikov je zagotovljena s sodno imuniteto in zajamčeno pravico do službenega položaja, kot sta zapisani v ustavi.

V primerih kršitve poklicnih dolžnosti se zoper sodnike uvedejo disciplinski ukrepi. Disciplinski ukrepi zoper sodnike se obravnavajo na sodiščih: na prvi stopnji na pritožbenih sodiščih, na drugi stopnji pa na vrhovnem sodišču.

Sodniki porotniki

Vloga sodnikov porotnikov pri sojenju je zapisana v poljski ustavi. Tudi sodniki porotniki so pri opravljanju svojih nalog neodvisni in so enako kot poklicni sodniki vezani le na ustavo in zakon. Pri reševanju zadev imajo sodniki porotniki enake pravice kot sodniki. Za razliko od sodnikov pa sodniki porotniki ne morejo predsedovati sojenju ali zasedanju ali (načeloma) ne morejo opravljati nalog zunaj sodnega postopka.

Pri civilnih in kazenskih postopkih obravnave praviloma potekajo v prisotnosti enega sodnika, tj. brez sodelovanja sodnikov porotnikov. Vendar zakoni, ki urejajo obe vrsti postopkov, določajo kategorije zadev, ki se lahko zaradi svojega družbenega pomena obravnavajo z vključitvijo sodnikov porotnikov.

Sodnike porotnike imenujejo občinski sveti, ki delujejo v okviru sodne pristojnosti ustreznih sodišč. Njihov mandat traja štiri leta.

Sodni uradniki

Sodni uradniki so zaposleni na okrožnih in regionalnih sodiščih, kjer izvajajo pravosodne naloge, ki jim jih nalagajo sodišča. Na svoje mesto so imenovani z dnem, ki je naveden na listini o imenovanju. Imenuje jih predsedujoči sodnik pritožbenega sodišča.

V civilnih postopkih sodni uradniki izvajajo pooblastila sodišča v okviru dodeljenih nalog, če zakon ne določa drugače. V postopkih v zvezi s kazenskimi zadevami, prekrški in davčnimi kaznivimi dejanji lahko sodni uradniki podajajo priporočila ter v primerih, ki so določeni z zakonom, sprejemajo odločitve in izdajajo sklepe.

V tem smislu so sodni uradniki sodno osebje s pooblastili za izvajanje pravosodnih nalog, ki deluje v imenu sodišč in v okviru podeljenih pristojnosti. V okviru svojih pristojnosti so sodni uradniki neodvisni, kar zadeva vsebino sodnih odločitev in sklepov, zapisanih v zakonu. Ta neodvisnost pomeni, da so njihove sodne dejavnosti organizacijsko in funkcionalno ločene od dejavnosti drugih organov, s čimer se zagotavlja, da sodni uradniki zakonsko določene naloge izvajajo neodvisno.

Informativni list o sodnih uradnikih.

Sodni pomočniki

Sodni pomočniki na sodišču izvajajo naloge za pripravo sodnih obravnav in zagotavljanje nemotenega notranjega delovanja sodišča (vključno s sojenjem in drugimi pravosodnimi nalogami). Kandidati so izbrani na natečaju.

Informativni list o sodnih pomočnikih.

Sodni tajniki

Sodni tajniki so zaposleni na vseh rednih sodiščih in izvajajo naloge upravne podpore sodiščem, razen tistih, ki so namenjene drugim poklicnim skupinam, npr. pišejo zapisnike zaslišanj, usmerjajo sodnike in organizirajo sodno tajništvo. Njihove pravice in obveznosti ter pogoji za zaposlitev so določeni z zakonom o sodnem osebju in s strani državnega tožilca. Kandidati so izbrani na natečaju.

Informativni list o sodnem osebju.

Organizacija pravniških poklicev

Odvetniki

Odvetniki na Poljskem zagotavljajo pravne storitve za zaščito državljanskih pravic in svoboščin. Ponujajo pravno pomoč in pripravljajo pravna mnenja. Poleg tega zastopajo stranke v kazenskih, civilnih in družinskopravnih zadevah, zadevah, ki vključujejo mladoletnike, zadevah s področja delovnega prava in prava socialne varnosti ter v postopkih pred vrhovnim upravnim sodiščem.

Strokovna specializacija na Poljskem ni predpisana, kar pomeni, da se lahko odvetniki sami odločijo, za katero področje se bodo specializirali. Ker pa poljska zakonodaja zagotavlja državno svetovanje za finančno prikrajsane stranke, morajo biti odvetniki sposobni zagotavljati pravne storitve z različnih pravnih področij.

V državi deluje 24 **regionalnih odvetniških svetov** in en nacionalni **poljski odvetniški svet**. Ta stanovska združenja so odgovorna za zastopanje in zaščito poklicnih pravic odvetnikov, razvoj njihovih poklicnih spretnosti, usposabljanje pripravnikov ter določanje, spodbujanje in uveljavljanje pravil poklicnega ravnanja.

Pravne zbirke podatkov

Za več informacij glej spletno mesto [poljskega odvetniškega sveta](#).

Pravni svetovalci

Pravni svetovalci ponujajo pravne storitve gospodarskim družbam, drugim podjetjem, organizacijskim enotam in fizičnim osebam. Ponujajo pravno pomoč in pripravljajo pravna mnenja. Za razliko od odvetnikov so lahko uslužbenci drugih strank. Od 1. julija 2015 odvetniki in pravni svetovalci uživajo iste procesne pravice; pravni svetovalci lahko svetujejo obrambi v kazenskih postopkih, razen če so uslužbenci drugih strank. Sodelujejo lahko tudi v zadevah, ki se nanašajo na prekrške, in svetujejo obrambi v disciplinskem postopku.

Stanovsko združenje pravnih svetovalcev sestavlja 19 **regionalnih zbornic pravnih svetovalcev in nacionalna zbornica pravnih svetovalcev**, ki deluje na nacionalni ravni. Ta stanovska združenja so odgovorna za zastopanje in zaščito poklicnih pravic pravnih svetovalcev, razvoj njihovih poklicnih spretnosti, usposabljanje pripravnikov ter določanje, spodbujanje in uveljavljanje pravil poklicnega ravnanja.

Pravne zbirke podatkov

Za več informacij glej spletno mesto [nacionalne zbornice pravnih svetovalcev](#).

Notarji

Organizacija

Minister za pravosodje imenuje notarje na prosta notarska mesta na podlagi prijave zadevnih oseb in po posvetovanju s svetom pristojne notarske zbornice. Prav tako ima pravico razrešiti notarje.

Minister za pravosodje vodi tudi register notarskih pisarn in določi najvišje cene za opravljanje notarskih storitev.

Notarji so povezani v stanovsko združenje, ki ga sestavlja 11 **notarskih zbornic in nacionalna notarska zbornica**.

Vloga in pristojnosti

Notarji so imenovani za izvajanje pravnih poslov, pri katerih je potrebna notarska listina (npr. prenosi premoženjskih razmerij) ali kadar se stranke same tako odločijo.

Notarski poklic je poklic, ki uživa javno zaupanje. Kot osebe, ki delujejo v imenu države in pri tem uživajo javno zaupanje, morajo notarji zagotavljati varnost nepremičninskih poslov.

Notarji izvajajo naslednje notarske naloge: sestavljajo notarske listine, potrdila o dedovanju in druga potrdila, izjave o plogih, zapisnike, sestavljajo pritožbe glede zadolžnic in čekov, shranjujejo gotovino, varščine, dokumente in podatke na medijih za shranjevanje podatkov, izvajajo vpise v dokumente ter izdelujejo kopije in izpiske iz dokumentov, pripravljajo osnutke listin, izjav in drugih dokumentov na zahtevo strank in izvajajo druge dejavnosti na podlagi posebnih določb.

Notarske storitve, ki jih skladno z zakonom izvede notar, se štejejo za uradne dokumente.

Notarji izvajajo svojo dejavnost v posameznih notarskih pisarnah. Posamezen notar lahko deluje samo v eni pisarni, več notarjev pa lahko skupaj deluje v eni pisarni skladno z zakoni, ki urejajo civilnopravna partnerstva. V tem primeru sicer vsak notar izvaja svoje naloge v lastnem imenu in prevzema odgovornost za pravne posle, ki jih je izvedel.

Pravne zbirke podatkov

Za več informacij glej spletno mesto [nacionalne notarske zbornice](#) (ni na voljo v angleščini).

Drugi pravniški poklici

Poljsko pravo predvideva naslednji pravniški poklic: **sodni izvršitelj**.

Sodni izvršitelji

Sodni izvršitelji so po poljskem pravu sodni uradniki, ki opravljajo izvršbe. Imajo tudi status javnih uslužbencev, saj jim že ta status zagotavlja ustrezno legitimnost za naloge, ki jih izvajajo in ki pomembno vplivajo na državljanske pravice in svoboščine. Med te naloge spadajo predvsem prisilni ukrepi, ki so potrebni za izvršitev sodnih odločb, ter uresničevanje ustavne pravice do poštenega sojenja.

Med pooblastila sodnih izvršiteljev spada tudi izvajanje izvršilnih postopkov v civilnih zadevah.

Sodne izvršitelje imenuje minister za pravosodje s seznama kandidatov, ki morajo izpolnjevati zahteve iz zakona o sodnih izvršiteljih in izvršbah. Imeti morajo pravno diplomu, zaključeno pripravništvo, opravljen izpit za sodnega izvršitelja in zaključeno najmanj dveletno poskusno obdobje na mestu pomočnika sodnega izvršitelja.

Nadzor nad sodnimi izvršitelji izvajajo minister za pravosodje, predsedujoči sodniki na sodiščih, kjer so sodni izvršitelji zaposleni, in združenja sodnih izvršiteljev, tj. **nacionalni svet sodnih izvršiteljev in sveti zbornic sodnih izvršiteljev**.

Glej spletno mesto [ministrstva za pravosodje](#) in [nacionalnega sveta sodnih izvršiteljev](#).

Organizacije, ki ponujajo brezplačne pravne storitve

Na Poljskem je veliko organizacij, ki ponujajo brezplačne pravne storitve. Med drugim so to:

- organizacija „**Modra črta**“, ki deluje pod okriljem ministrstva za družino, delo in socialno politiko s ciljem boja proti nasilju v družini. Za več informacij glej spletno mesto organizacije [Modra črta](#); telefon: +48 226687000;
- brezplačne pravne storitve zagotavlja tudi **Pravna klinika**, ki jo vodijo študentje, povezani v združenja na pravnih fakultetah vseh glavnih poljskih univerz.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 18/10/2016